

AZ ÚJ NÉMET KOALÍCIÓS SZERZŐDÉS ENERGIAPOLITIKAI VONATKOZÁSAI

Dr. Hugyecz Attila – 2021. december 9.

A szociáldemokrata Olaf Scholz kancellár vezette új német kormány megalakulásával időszerűnek láttuk megnézni, **mit is tartalmaz** a szociáldemokraták (SPD), zöldek (Bündnis90/Die Grünen) és szabad demokraták (FDP) alkotta **új német kormánykoalíció által aláírt koalíciós szerződés energia- és klímapolitikai szempontból**. Értékes információkat tartogat ugyanakkor az is, melyik párt milyen vezető pozíciót kapott, ill. melyik tárca vezetését nyerte el. Kezdjük előbb ezzel, lenti táblázatunkban ezt foglaltuk össze.

SPD (szociáldemokraták)	Bündnis90/Die Grünen (zöldek)	FDP (szabad demokraták)
kancellár	külgügyminisztérium	pénzügyminisztérium
munkaügyi és szociális minisztérium	gazdasági és klímaügyi minisztérium	igazságügyminisztérium
belügyminisztérium	táplálkozási és mezőgazdasági minisztérium	oktatási minisztérium
egészségügyi minisztérium	környezetvédelmi minisztérium	közlekedési és digitális ügyekért felelős minisztérium
védelmi minisztérium	család- és nőügyi minisztérium	
gazdasági együttműködési és fejlesztési minisztérium		
építésügyi és lakhatási minisztérium		
kancellári hivatal / különleges ügyek minisztériuma		

Forrás: <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/kabinetampel-101.html> alapján saját szerkesztés

A számunkra releváns témaköröket illetően látható, hogy a **klímaügyek és a környezetvédelem a zöldekhez került**, ez a koalíciós szerződésben foglalt energetikai vállalások tekintetében meghatározó lehet. Ezen várakozásunkat tovább erősíti, hogy **a klímaügyi miniszter egyben kancellárhelyettes is lesz**. Feltűnik még, hogy az energetikai relevanciával rendelkező **építésügy** (az épületfűtéshez kapcsolódó CO₂-kibocsátása Németországban is jelentős) **a szociáldemokratákhoz**, az üvegházgáz-relevanciával szintén rendelkező **közlekedésügy pedig a szabad demokratákhoz került**.

Sok mindent előrevetít az is, hogy a 178 oldalas dokumentumban¹ a „Klima” (klíma, éghajlat) szó 196 alkalommal fordul elő, leginkább a klímavédelem, klímasemleges, éghajlatváltozás, klímaválság szóösszetételekben. A koalíciós partnerek valóban hangsúlyos témaként kezelik a klímapolitikát, **a szerződés leghosszabb (42 oldalas) fejezetét a klímavédelemnek szentelték**.

A szerzők már a bevezetőben jelzik: Németország számára a párizsi klímacélok a legmagasabb szintű prioritást jelentik, az országot az 1,5 °C-os útra terelik, a klasszikus német szociális piacgazdasági modellt ezennel szociális és ökológiailag fenntartható piacgazdasági modellként szeretnék újjáalkotni, felkészülnek a fosszilis korszak végére és a belső égésű motorok technológiáját is maguk mögött kívánják hagyni.

A koalíciós szerződésben foglalt **főbb energia- és klímapolitikai célok/irányok** a következők:

- A német döntéshozók német, európai és nemzetközi szinten is az **1,5 °C-nak megfelelő út** elérésére fogják a klíma-, energia- és gazdaságpolitikát kihelyezni.
- A **német klímasemlegesség elérését 2045-re** tűzik ki, **az atomenergia villamosenergia-termelési célú felhagyása mellett kitanak**.
- A **2030-ra** várt 680-750 TWh-s német **villamosenergia-fogyasztás 80%-át** (544-600 TWh) **megújuló energiaforrásokból kívánják fedezni**, ehhez a hálózatok kiépítését felgyorsítják. Az új megújuló erőművek megépítését a betáplálási áras rendszerű (már meglévő) EEG-törvény mellett hosszú távú áramvásárlási szerződésekkel és származási garanciák európai eladásával is támogatják majd.

¹ Forrásunk az új német koalíciós szerződés volt: *Mehr Fortschritt wagen, Bündnis für Freiheit, Gerechtigkeit und Nachhaltigkeit, Koalitionsvertrag zwischen SPD, Bündnis90/Die Grünen und FDP*, <https://www.spd.de/koalitionsvertrag2021/>

- Ösztönözni fogják a megújulókat által termelt villamos energia regionális felhasználását. Az engedélyezési eljárásokat felgyorsítják, az új ipari létesítmények alkalmas tetőszerkezeteket kötelező lesz napelemekkel befedni, magánháznál ennek mindennapos gyakorlattá kell válnia (a szerződés ugyanakkor nem írja, hogy ezt kötelezővé tennék).
- Cél, hogy **2030-ra a német napelemes beépített teljesítőképesség érje el a 200 GW-ot** (ma ennek értéke 58 GW).
- **Szárazföldi szélenergiák számára az ország területének 2%-át irányozzák elő**, a kevésbé szélfúttá helyeken is cél a szélenergiák kiépítése. A koalíciós partnerek szerint a termelés és a fogyasztás így kerülhet egymáshoz térben is közel, és így kerülhetők ki a hálózati szűkületek. Az **offshore szélenergiák kapacitáscélja** a mai 8 GW alatti értékhez képest **2030-ra 30 GW**, 2035-re 40 GW, 2045-re 70 GW.
- A távhőhálózatok bővítéséért szállnak síkra, cél, hogy 2030-ban a távhő 50%-át klímasemleges módon (megújuló energiaforrásokból) állítsák elő.
- A szélenergiák leállítását megpróbálják felgyorsítani, **ideális esetben 2030-ra az összes német szélenergiát leállíthatják**. A koalíciós partnerek szerint ehhez a megújuló energiaforrások kiépítésének gyorsítása és modern gázerőművek létesítése is szükséges.
- **A szerződés külön nevesíti, hogy az ellátás biztonságának garantálása érdekében gázerőművekre szükség lesz**, ezeket úgy kell majd megépíteni, hogy később hidrogéntüzelésre könnyen átválthatók legyenek. Az ellátásbiztonság szintjét rendszeresen ellenőrizni fogják. A kormánykoalíció pártjai szerint **a földgázra egy bizonyos átmeneti időszakon át feltétlenül szükség lesz**.
- Hidrogén terén **cél egy komplex hidrogén gazdaság kiépítése**, a német hidrogénstratégia felülvizsgálata, a zöld hidrogéntermelés felfuttatása. **2030-ra 10 GW elektrolizáló kapacitás kiépítése van tervben**. Ehhez és a szállítóinfrastruktúra kiépítéséhez hatékony támogatási rendszert építenek ki.
- A koalíciós szerződést aláíró pártok szerint a jövő energiarendszerének gerincét a villamosenergia- és hidrogénhálózatok képezik, ezért **e hálózatok kiépítését/továbbfejlesztését felgyorsítják**, az állampolgárokat megpróbálják az ilyen tervekbe időben bevonni (az ellenállás elkerülésére). A hálózatok digitalizációját, intelligens mérők, okos hálózatok létesítését felgyorsítják. A hálózatüzemeltetővel majd a klímasemlegességhez szükséges hálózatfejlesztési tervet is „számoltatnak”.
- **Egy új piaci működési rendet (market design) dolgoznak ki**. A megújulókat építésének ösztönzésére és a szén- és atomerőművek leállításának biztosítására különböző **kapacitásmechanizmusokat és a rugalmasság meglétét is vizsgálni fogják**. Biztosítani kívánják a megújuló teljesítőképességek kiépülését, nagyhatékonyságú, kapcsolt gázerőművek megépítését, hidrogéntüzelésre alkalmas gázerőművek szélenergiák telephelyén történő létesítésének ösztönzését, tárolók és keresletoldali válaszfunkciók (DSM) kiépítését.
- Az energiarendszer finanszírozását alapjaiban reformálják meg. A lakossági villanyszámla részét képező **megújuló támogatási felárat (EEG-Umlage) kivezetik, 2023-tól ezt az állami költségvetés** (egészen pontosan a CO₂-kvóták eladásából származó bevételekből és állami támogatásból gazdálkodó Energia- és Klímaalap) **vállalja át**.
- A koalíciós partnerek a növekvő CO₂-kvótaárakra fontos eszközként tekintenek a CO₂-kibocsátás csökkentése elérése érdekében (az alacsonyabb jövedelmű társadalmi csoportokat szociális támogatással segítené), sőt, egy második, **a hőszektort (épületfűtés) és a közlekedést is lefedő szén-dioxid-kereskedelmi rendszert is kiépítenének**. **Céljuk, hogy a CO₂-kvóták árának legyen egy európai szintű minimuma**. A 2030-as évekre egy egységes, minden szektorra kiterjedő ETS-t szeretnének Európában látni. Amennyiben a kvótaárak – az előrejelzésekkel ellentétben – nem emelkednének, és egyben nem sikerülne egy európai minimumszintet kiharcolni, úgy **a német kormány nemzeti hatókörű intézkedéseket fog hozni** (pl. CO₂-kvóták törlése) **annak érdekében, hogy a CO₂-kvóták ára tartósan ne essen 60 euró alá**.

- A klímasemlegesség elérése érdekében Németország egyértelműen a megújuló energiaforrások mellett teszi le a voksát. Az európai és a globális szinten Németország azért fog küzdeni, hogy **az atomerőművek az általuk okozott költségeket maguk viseljék. A német határhoz közeli külföldi, kockázatosnak gondolt reaktorok leállításáért pedig a német kormány fel fog lépni**, és ehhez szövetségeseket is keres.
- Az épületszektorban egy új, üvegházgáz-kibocsátás alapú újlakás-építési támogatási programot vezetnek be, és 2025-től már csak olyan új fűtésrendszerek építhetők majd be, melyek legalább 65%-ban megújuló energiaforrást használnak.
- Az autóipar átalakítása a digitalizáció és dekarbonizáció fényében. A kormány a támogatási intézkedéseket úgy kívánja alakítani, hogy **2030-ra Németország útjain legalább 15 millió elektromos autó fusson**.
- Az e-autós töltési pontokkal a szükségletek elébe kívánnak menni: a **2030-as egy millió, nyilvánosan elérhető, alapvetően gyorsított kiépítésére vonatkozó cél elérését felgyorsítják**. Európai szinten is komoly töltőszám-célok elfogadására fognak törekedni. A szerződés viszont expressis verbis kimondja, hogy általános sebességkorlátozás Németországban nem lesz.

Értékelés

A hárompárti német kormánykoalíció tervei alapján **a német energia- és klímapolitika egyértelműen a megújuló energiaforrások kiépítésének továbbvitele, az atomerőművek és szénerőművek leállítása mellett teszi le a voksát**.

A kormánypártok a tervek szerint **rohamtempóra fokozzák majd a napelemek elterjesztését**, 10 év alatt 140 GW-nyi új kapacitást terveznek létesíteni, de legalább 22 GW új offshore szélerőművi kapacitást is előirányoznak. Szárazföldi szélerőművekre vonatkozó célkitűzés a koalíciós szerződésben nem szerepel. A megfogalmazott célok alapján 2030-ra napelemes kapacitásból Németországban 200 GW, szárazföldi szélerőműből (a ma is üzemelő) 56 GW, tengeri szélerőműből pedig 30 GW működne (a mai terhelési tartomány 40-80GW, ami a fogyasztásnövekedésből kiindulva 2030-ig vélhetően szintén nőhet valamennyivel). Azt gondoljuk, érdemi (sok 10 GW) tárolási kapacitás nélkül ez nem kivitelezhető, és ezt a tervezett 10 GW-nyi elektrolizátorkapacitás sem fogja tudni kezelni. Mindezek alapján **az új német koalíciós szerződésből egy igencsak volatilis német villamosenergia-termelés képe rajzolódik ki**, melynek hatásait hazánkban is érezhetjük majd (mind műszaki, mind árhatás szempontjából).

Látható az is (de nem különösebben domborodik ki), hogy **a német energiapolitika a villamosenergia-fogyasztás jelentős növekedésével számol**: a 2030-ra tervbe vett 680-750 TWh-s német villamosenergia-fogyasztás 30-43%-kal meghaladja a 2020-as 525 TWh-s értéket (**ez évi átlag 2,6-3,6%-os növekedést feltételez**), de az elmúlt 10 év legnagyobb (565 TWh-s) fogyasztási értékét is messze túlszárnyalja.

Összességében véve a német terveket áthatja a klímaváltozás elleni küzdelem, a megújuló energiaforrások kiépítésének fokozása, a szén- és atomerőművek kivezetése, gázerőművek építése, a hidrogéngazdaságba vetett (nem feltétlenül alaptalan) hit. A klímaváltozás elleni küzdelem nem csak a villamosenergia-szektorra, hanem a közlekedési szektorra és az épületekre is kiterjed. Energiapolitikájával Németország eddig is laboratóriumként szolgált a világ többi országa számára, úgy tűnik, **a következő években is érdemes lesz fürkészni az úttörő német energia- és klímapolitika eredményeit, tapasztalatait**